

Arie Molenkamp Stichting timmert al vijftien jaar aan de weg

Er zit muziek in de Abdijkerk

Van binnen en buiten Loosduinen trekt de Abdijkerk muzikliefhebbers voor de concertreeks en de orgelbespelingen van de Arie Molenkamp Stichting. ‘Een beetje ondeugend gezegd, maar soms zit de kerk tijdens concerten voller dan bij de 10-uurdienst’, zegt Henk Lemckert, voorzitter van de stichting die waakt over de Abdijkerk als culturele pleisterplek.

Ook deze zomer zal ‘misschien wel het mooiste orgel van Den Haag’ weer wekelijks klinken op zondagmiddag. Op 7 juli geeft de vaste bespeler Gijsbert Kok het eerste concert en op 25 augustus sluit Jeroen de Haan, cantor-organist van de Evangelisch-Lutherse Kerk in Woerden, de reeks van acht concerten af. En in de eerste helft van het jaar waren er al zes maandelijkse Zondagmatinees in de kerk met een grote variatie aan musici en vocalisten. Na de zomer gaat het verder met een orgelconcert op Monumentendag en nog eens drie bij kaarslicht in november.

Open deuren

Organisator van al dat moois is de Arie Molenkamp Stichting, in 2009 opgericht om de toen al bestaande muzikale activiteiten in de Abdijkerk professioneler vorm te geven. Naamgever van de stichting is Arie Molenkamp, de in 2008 overleden kerkrentmeester die in tal van functies decennialang betrokken was bij liturgische en muzikale initiatieven in Loosduinen. ‘We hebben veel aan hem te danken’, zegt voorzitter Henk Lemckert. ‘Arie was eerst tuinder in Loosduinen, maar werd later ambtenaar op verschillende ministeries. Vanaf zijn jeugdjaren was hij actief in wat toen nog de hervormde gemeente was. In zijn geest doen wij er als stichting alles aan om dit prachtige gebouw naast een kerkelijke ook een maatschappelijke functie te geven. De deuren moeten vaker open dan alleen op zondagmorgen, dat was zijn drijfveer, en ook de onze.’

Dat die insteek gewaardeerd wordt, blijkt niet alleen uit de belangstelling voor de concerten, maar ook uit de subsidie die de gemeente Den Haag ruimhartig ter beschikking stelt, onderstreept Lemckert. ‘En we hebben een flinke schare “vrienden” die ons financieel ondersteunen en vrijwilligers die hand-en-spandiensten verlenen.’

Vanaf zijn twaalfde heeft Henk Lemckert een innige band met de Abdijkerk, volgens deskundigen het oudste gebouw van Den Haag, met een rijke historie vanaf de stichting als kloosterkapel. En in het bijzonder is hij gefascineerd door het Reichnerorgel. ‘Mijn broer Johann, later organist van de Laurenskerk in Rotterdam, nam me als jongetje mee. Ik was meteen verkocht.’

Droom kwam uit

Vanaf 1966 was Henk als organist verbonden aan achtereenvolgens de Vredeskerk, de Vredeskapel, de Laakkerk en de Bethelkerk. In 1978 kwam zijn droom uit: hij werd tweede organist van de Abdijkerk. Dat was hij tot 2015, de laatste tien jaar gecombineerd met een aanstelling in de Dorpskerk van Schipluiden. En dat alles naast zijn werk als eigenaar van een supermarkt en een tweede hobby als columnist en schrijver van verschillende, vooral historische, boeken.

Met drie organisten in het bestuur is de muzikale component in de stichting goed gewaarborgd. Naast Henk Lemckert zijn dat Vincent Hildebrandt, decennialang organist van de Abdijkerk, en Gijsbert Kok, de huidige eerste organist van de kerk die ook actief is als stadsbeiaardier in Den Haag. Leo Hartman is als kerkrentmeester de verbindende schakel met de kerkelijke

gemeente en Joke Molenkamp-Loran, de weduwe van Arie, bewaakt in het bestuur de geestelijke erfenis van haar man.

Voor de Zondagmatinees beschikt de stichting sinds 2020 over een Bechsteinvleugel uit 1916. En dan is er ook nog een authentiek Frans drukwindharmonium uit 1860. 'Bij de matinees proberen we veel jong talent uit binnen- en buitenland aan bod te laten komen. Vincent Hildebrandt heeft daar een goede neus voor, dankzij zijn vele contacten hebben we al heel wat mooie programma's kunnen samenstellen.'

De matinees zijn altijd gratis toegankelijk, met bij de uitgang een collecte voor de onkosten. 'Dat levert sinds de coronatijd nog wat meer op dan daarvoor, daar zijn we heel blij mee.' Onder de bezoekers zijn veel vertrouwde gezichten, maar via via komen er ook steeds incidentele belangstellenden, soms van ver weg. Henk Lemckert: 'We proberen een vriendelijke sfeer te creëren door mensen persoonlijk te verwelkomen aan de deur en na afloop koffie en thee te bieden. Soms voegen we nog wat extra's toe, een korte lezing of een expositie rond een bepaald thema. Zo brengen we de Abdijkerk in zijn volle glorie naar voren.' Thuisblijvers kunnen desgewenst via een livestream de concerten volgen.

Orgelzomer

In de maanden juli en augustus is er elke zondagmiddag om 15.30 uur een gratis orgelconcert. Op 7 juli bijt Gijsbert Kok de spits af. Daarna volgen: Joël Boone (14 juli), Gertine Hoefnagel (21 juli), Cor de Jong (28 juli), Jan Pieter Lanooy (4 augustus), Aarnoud de Groen (11 augustus), Geerten Liefing (18 augustus) en Jeroen de Haan (25 augustus). Op Monumentendag (14 september) is de Abdijkerk open voor publiek en geeft Gijsbert Kok om 15.30 uur een orgelconcert. In november volgen nog drie concerten bij kaarslicht. Daarvoor is de toegang € 10,00 (€ 20,00 voor de hele reeks). Zie ook www.abdijkerk.info.

Zorgen en plannen

Een paar zorgpuntjes zijn er ook, bekend Henk Lemckert. 'Onze stichting is ook bedoeld om de kerkdiensten liturgisch en kerkmuzikaal op een hoger plan te brengen, maar daarvoor is de interesse helaas minder geworden. Je merkt dat veel kerkelijke gemeenten zich liever maar beperken tot wat ze altijd hebben gedaan. Ruimte voor bezinning en vernieuwing komt dan op de tweede plaats. Gelukkig hebben we nu met ds. Martin van Wijngaarden wel een predikant die op dat terrein veel interesse heeft, dat zal helpen.'

En dan is er het probleem waarmee zoveel organisaties worstelen: vergrijzing. Henk Lemckert: 'Ik hoop deze zomer tachtig te worden, en ook veel andere bestuursleden en vrijwilligers zijn niet meer de jongsten. Dit werk moet wel voortgang hebben.'

En er zijn zelfs plannen voor nieuwe activiteiten. 'We zouden graag het historische uurwerk in de kerk laten opknappen, en met het Loosduins Museum hebben we besproken dat het goed zou zijn om meer bekendheid te geven aan de voorname Loosduinse die bij de kerk liggen begraven.'

Hans Willems

Vakantie of vacantie?

Met de keuze voor een spellingswijze gaat het niet over ‘het wel of niet volgen’ van de spellingvoorschriften in het *Groene Boekje*. In deze zomer-met-vakantie wil ik een spade dieper gaan. Het is voor velen een rustige(r) periode. De agenda is zo goed als leeg, de stoel voor bezoek is onbezet, en het ritme mogelijk iets langzamer. Vakantie.

Vakantie is afkomstig van het Latijnse *vacare*, leeg zijn. In de kerk kennen we die betekenis van ‘leeg-zijn’ ook. Wanneer er een (predikants)plaats onbezet/leeg is spreken we ook wel van een vacante plaats. En dan is plots weer die c in het woord teruggekomen! Maar het is geen woordspelletje. Met de Bijbel in de hand is meer te zeggen.

Leeg in het Oude Testament

In de Bijbel is leeg een breed begrip. Een kleine verkenning: in het Oude Testament staat een bekend citaat: ‘Lucht en leegte, alles is leegte’ (Prediker 1: 2). En soms wordt dat leeg zijn dan geassocieerd met ‘mist’ of ‘rook’, dus ongrijpbaar. En op andere Bijbelplaatsen is het iets meer concreet; dan is leeg te lezen als ‘met niets’, ‘tevergeefs’ of ‘hongerig’. Of denk aan verhalen waar mensen wel of niet met lege handen weggezonden worden (Genesis 31, bij Laban en Jacob). Een bekender verhaal is dat van Ruth en Naomi. De kersverse weduwe Naomi ervaart geroepen te zijn van een plaats van leegte (in Moab) naar een plaats van volheid (Bethlehem). Ze komt berooid en aanvankelijk nog steeds met lege handen aan. Maar *dán* grijpt Boaz in (Ruth 3: 17). Hij laat Ruth niet met lege handen naar haar schoonmoeder terugkeren. Hij zorgt voor voedsel (graan) en zorgt later voor een volgende generatie in de familie. Geen leegte, maar doorgang en toekomst. Dit vullen van dergelijke leegten is naar de wet van God: omzien naar behoeftigen. Letterlijk en figuurlijk mensen niet met lege handen laten staan.

Een ander oudtestamentisch bericht over leeg-zijn lezen we in het scheppingsverhaal. De eerste verzen van de Bijbel: De aarde was woest en leeg, maar Gods Geest zweefde over de wateren! Als God aan zet is komt er orde in wat leeg, chaotisch en onnuttig zou zijn. Het is vanaf de eerste verzen in de Bijbel een gedachte: de leegte voorbij!

Door zo in het Oude Testament te grasduinen hebben we wat grip op het begrip leeg gekregen. En dan nu het Nieuwe Testament.

Leegte gevuld in de evangeliën

Soms staan werkers in de wijngaard langdurig ledig, onnut in de zin van ‘zonder werk’ te wachten. Dat menselijk ervaren van leeg-zijn kunnen we wel plaatsen aan de hand van eerdere formuleringen uit het voorafgaande. Maar ook in dit deel van de Bijbel is God onverminderd aan zet.

Onze paasliederen zingen weliswaar van het lége graf, maar de evangelisten formuleren het anders. Als we de paasberichten lezen, worden er andere woorden en begrippen gebruikt: ‘Kijk, dit is de plaats waar Hij gelegen heeft’. Christus wordt niet gevonden; ‘Hij is hier niet’.

Dit is geen angst om ‘leegte’ met God te verbinden, er is meer gebeurd! Dat lege graf is niet zonder verhaal, niet zonder bericht. Het is niet niks, dat lege graf. En daarmee zijn we als het ware een wissel overgegaan. Leeg is niet zomaar leeg; het is de plaats waar het paaswonder heeft plaatsgevonden. Als God aan zet is, is wat wij leeg zouden noemen niet leeg meer. In het begin van de Bijbel vond God ruimte voor een hele schepping. En waar mensen later een

God begint met de schepping. Een miniatuur uit de tijd van de ingebruikneming van de Abdijkerk.

leeg graf denken te zien, blijkt dat gevuld met het evangelie van de opstanding. Niks 'leeg' dus. Niets vacant.

En nu wij!

En die lijn van 'niet meer leeg zijn' is via Pinksteren verder door te trekken naar ons. In het boek Handelingen wordt het woord 'vullen' gebruikt wanneer de leerlingen en anderen de pinkstergeest ontvingen. Vullen als 'voldaan worden', 'heel' en 'volledig gemaakt worden'. Waar God aan zet is, is niets leeg. Zijn schepping en het paasgraf niet. En: wij mensen na Pinksteren dus ook niet.

Misschien is het nu even vakantie, met leegte in de agenda en zo. Maar zelfs als we (wat ik in deze tijd graag doe) bijtanken, vollopen met nieuwe ideeën, dan is dat omdat onze agenda daar ruimte voor geeft. Maar ondertussen zijn wij dus niet leeg voor God, vanwege zijn Geest. Met andere woorden: dat *vacare* ligt achter ons.

Een fijne zomer gewenst; geestrijk en zo 'gevuld' met mooie ideeën en gedachten!

ds. Martin van Wijngaarden

‘Het geloof heeft mij tot het kosterschap gebracht’

Na ruim twee jaar weer op zoek naar een nieuwe koster was een hele uitdaging. We hadden net wat ‘rust’ gekregen in de Shalomkerk toen we weer aan de slag konden. En dan ineens loop je letterlijk tegen iemand aan die een paar dagen eerder had vernomen dat het filiaal waar hij werkte, gesloten werd. Binnen een week volgde een goed gesprek met alle betrokkenen en per 1 april konden we Sadeq Djizani verwelkomen als onze nieuwe koster.

Even voorstellen

‘Ik ben vanuit Irak tweemaal gedeporteerd geweest naar Iran. Eerst toen ik zeven was en daarna op mijn twaalfde. Op het eind van de oorlog tussen Irak en Iran ben ik na negen jaar Iran uit gevlucht en heb mij met een paar lotgenoten verstoppt op een vrachtschip. Via Zuid-Afrika kwamen we na twee maanden op zee in 1989 in Nederland aan; toen was ik 23. Zowel in Irak onder het regiem van Saddam Hoessein als in Iran was het te onveilig om daar te blijven en uitzichtloos qua toekomst. Vanuit de haven in Rotterdam ben ik in een asielzoekerscentrum geplaatst en daarna naar Goes overgeplaatst. In afwachting van een verblijfsvergunning kwam ik in Bodegraven terecht. Ik kreeg werk in Leiden en ben daar ook gaan wonen. In 1993 kreeg ik mijn verblijfsvergunning en ben in 1995 genaturaliseerd tot Nederlander. In Leiden heb ik tevens mijn huidige vrouw leren kennen, Monique, die momenteel werkzaam is bij Stek in de Kinderwinkel. Na een paar jaar verhuisden we naar Den Haag. Hier kwam ik in de autobranche terecht waar ik jaren als automonteur heb gewerkt. Vanaf 2017 was ik als productiemedewerker werkzaam bij een windmolenbedrijf, gespecialiseerd in kleine windmolens voor het boerenbedrijf.’

Van moslim naar christen

‘In Nederland ben ik mij gaan verdiepen in het christendom en leerde hierbij de liefde kennen naar mensen toe; dit was ik in mijn thuisland niet gewend. In 2010 ben ik gedoopt en dat was uiteindelijk de belangrijkste stap in mijn leven!’

Motivatie

‘Wel bijzonder dat ik direct nadat ik geen werk meer had, hoorde dat er een koster nodig was. Ook qua uren kwam het heel goed uit, omdat ik al een dag in de week korter wilde gaan werken. Ook heel fijn dat ik geen zwaar werk meer hoeft te doen en iets meer tijd heb voor mijzelf. De functie van koster is voor mij dat ik wat voor mensen kan betekenen, zorgen en helpen waar nodig. Sowieso het ontmoeten van mensen, jong en oud, spreekt mij erg aan. Ik zie het als een mooie overstap van techniek naar zorg. Ook een voordeel is dat ik dichtbij woon, ik stap zo op mijn fiets naar de kerk. De kerkzaal in gereedheid brengen vind ik prachtig om te doen. In de Marcuskerk deed ik al wat ervaring op bij het helpen van de koster aldaar en was ik ook vrijwilliger om het geluid te bedienen. Ik wil mij nu hier ook graag verdiepen in het streamen tijdens de dienst.’

Eerste indruk

‘Ik wil zoveel mogelijk inzicht krijgen in alle werkzaamheden aan de hand van het schema van André, die mij alles heeft laten zien en verteld. Met veel zaken moet ik rekening houden qua planning, zowel de kerk als het Buurt-en-kerkhuis Shalom en de huurders. Gelukkig kan ik nu veel zelfstandiger werken dan ik gewend was en probeer ik alles in goed overleg met iedereen te regelen. Ik ontdek ook steeds meer in de kerk en verdiep mij zoveel mogelijk in de mensen en alle activiteiten. Daar wil ik graag een steentje aan bijdragen!’

Ben Damen